

**Pienteurastamot –
elintarvikkeiden pakkausmerkinnät**

**koulutuspäivä
24.5.2016, Hämeenlinna**

Tuulikki Lehto

Elintarvikkeesta annettavat tiedot

Pakatut tuotteet

Pakkaamattomat
tuotteet

Etämyynti

Markkinointi

- **Pakolliset elintarviketiedot**
 - **Pakatut, yleiset**
 - EPNAs 1169/2011 (9 art.)
 - MMMa 834/2014 (4 § kieli, 5 § eränro)
 - KTMa 1084/2004, 24-25 §:t
13.12.2016 saakka (suolapitoisuus, voimakassuolaisuus), MMMa 1010/2014 13.12.2016 alk.
->voimakassuolaisuus)
 - **Pakkaamattomat, yleiset**
-> MMMa 834/2014 (1.4.2015 alk.) ja
MMMa 1010/2014 (13.12.2016 alk.)
 - **Erityislainsäädännön edellyttämät tiedot**
- **Vapaaehtoiset elintarviketiedot (EPNA 1169/2011, V luku)**

Valvontatietojen julkistamisjärjestelmä

13 Elintarvikkeista annettavat tiedot

- 13.1 Yleiset pakkausmerkinnät
- 13.2 Ravintoarvomerkintä
- 13.3 Markkinointi (ravitsemus- ja terveysväitteet) Vapaaehtoisia merkintöjä
- 13.4 Lihan erityislainsäädännön edellyttämät pakkausmerkinnät Alkuperämaamerkintöjä
- 13.5 Kalastus- ja vesiviljelytuotteiden erityislainsäädännön edellyttämät pakkausmerkinnät

Oikea tuote oikeaan pakkaukseen oikein merkinnöin

Pakkausmerkintöjen omavalvonta:

1. *Merkintöjen säännöstenmukaisuus*

- Onko merkinnöistä annettuja säännöksiä noudatettu

2. *Merkintöjen oikeellisuus*

- Selviää vain reseptivalvonnan avulla

Varmistetaan, että

- *elintarvikkeen turvallisuus* ei vaarannu virheellisten merkintöjen vuoksi
- tieto on totuudenmukaista eikä johda harhaan
- kuluttajan *taloudellinen suoja* ei vaarannu virheellisten merkintöjen vuoksi

Pakatut tuotteet

Valmiiksi pakattu elintarvike

Elintarviketietoasetuksen määritelmät 2. art., 2.e)

- **loppukuluttajalle** ja **suurtalouksille** tarkoitettu
- elintarvike **on pakattu ennen myytäväksi toimittamista** siten, että **sisällystä ei voi muuttaa avaamatta tai vaihtamatta pakkausta**

”valmiiksi pakatulla elintarvikkeella” ei tarkoiteta kuluttajan pyynnöstä myyntitiloissa pakattuja elintarvikkeita tai välitöntä myyntiä varten valmiiksi pakattuja elintarvikkeita;

Vastuut

(Elintarviketietoasetus 8 art.) 1/2

Elintarviketiedoista vastuussa oleva elintarvikealan toimija on toimija,

- jonka nimellä tai toiminimellä elintarviketta pidetään kaupan tai
- jos tämä toimija ei ole sijoittautunut unioniin, tuontia unionin markkinoille harjoittava toimija.

varmistettava elintarviketietojen mukanaolo ja oikeellisuus ->EU-tason ja kansallisen lainsäädännön vaatimukset

Vastuut

(Elintarviketietoasetus 8 art.) 2/2

Elintarvikealan toimijoiden, jotka toimittavat muille elintarvikealan toimijoille elintarvikkeita, joita ei ole tarkoitettu loppukuluttajalle tai suurtalouksiin, on varmistettava, että näillä muilla elintarvikealan toimijoilla on riittävät tiedot, joiden pohjalta ne voivat tarpeen mukaan täyttää velvoitteensa.

Pakollisista yleisistä tiedoista

(Elintarviketietoasetus, 9 art.)

- Elintarvikkeen nimi**
- Ainesosaluettelo**
- Allergioita tai intoleransseja aiheuttavat aineet ja tuotteet**
- Ainesosien/ainesosien ryhmien määrät***
- Sisällön määrä**
- Vähimmäissäilyvyysaika tai viimeinen käyttöajankohta sekä pakastuspäivämäärä***
- Säilytysolosuhteet ja/tai käyttöolosuhteet***
- Valmistajan, pakkaajan tai EU:ssa toimivan myyjän nimi ja osoite**
- Alkuperämaa tai lähtöpaikka** (26 artikla)*
- Käyttöohje***
- Alkoholipitoisuus** (juomien, jos alk. > 1,2 til-%)*
- Ravintoarvoilmoitus** (->13.12.2016; huom.poikkeukset)

9

Tuulikki Lehto, 24.5.2016

* tarvittaessa

Muista pakollisista tiedoista

- Voimakassuolaisuus -merkintä***
- Erätunnus**
- Pakkauspäivä (vähintään pp.kk): simpukat**
- Pakkaustapa* (suojakaasu, vakuumpakkaus)**
- Tunnistusmerkki (jos laitos pakkaa; EPNAs 853/2004, liite II)**
- Siipikarjasta tai kavioläimestä peräisin oleva jauheliha tai mekaanisesti erotettua lihaa sis. lihavalmiste: käyttöohje kuluttajalle: tuote kypsennettävä ennen nauttimista (EPNAs 853/2004, liite III, V Jakso, IV luku)**
- Erityislainsäädännön edellyttämät merkinnät***

Erityislainsäädännön edellyttämät merkinnät*

Esim.

➤ **Lihan (tuore, jäähdytetty ja jäädytetty) alkuperämaamerkinnät**

- Naudanliha: EPNAs EY N:o 1760/2000 (13 -15 art.) ja KomAs (EY) N:o 1825/2000 (5 art.) sekä MMMa 434/2008
- Sianliha, lampaan- ja vuohenliha sekä siipikarjanliha: KomAs 1337/2013

➤ **Pakasteet**

MMMa pakasteista 818/2012: ”pakastettu” tai ”pakaste”, ”ei saa jäädyttää uudelleen sulatuksen jälkeen”, vähimmäissäilyvyysaika (parasta ennen) + aika, jonka ostaja voi tuotetta säilyttää ja säilytysohje). Lisäksi huomioitava tietyissä tuotteissa (kts. jäljempänä) pakastuspäivämäärä.

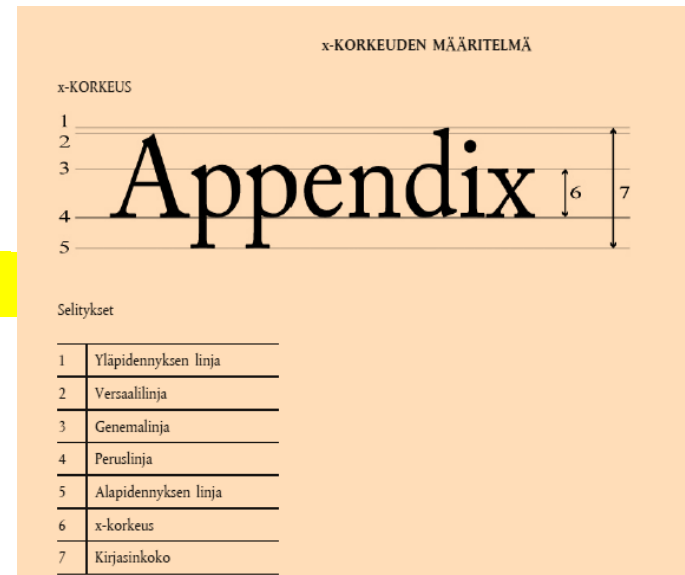
Pakollisten tietojen esittäminen 1/2 (Elintarviketietoasetus - 13 art.; liite IV ja 15 art.)

”**Luettavuus**” tietojen ulkoasu; määritellään mm.

- kirjasinkoolla -> vähintään 1,2 mm (x – korkeus), poikkeus x-
korkeus min 0,9 mm, jos suurimman pinnan pinta-ala < 80 cm²)
- kirjasinten ja rivien välisellä etäisyydellä
- **viivan paksuudella**
- **tekstin värillä**
- kirjasinlajilla
- materiaalin pinnalla ja
- kirjoituksen ja taustan huomattavalla
kontrastilla;

Samassa nähtävissä olevassa

kentässä: - elintarvikkeen nimi,
- sisällön määrä ja
- juomien alkoholipitoisuus (jos > 1,2 til-%)

Kielivaatimukset 2/2

- Suomessa **pakolliset pakkausmerkinnät** tulee antaa **suomen- ja ruotsin** kielellä (MMMä 834/2014, 4 §).
- Vain **yksikielisissä kunnissa** myytäviin ja luovutettaviin elintarvikkeisiin merkinnät tulee tehdä **ainakin ko. kunnan kielellä**.
- Lisäksi tiedot saa antaa useammalla kielellä.

Voimakassuolaisuus (MMMä 1010/2014, (raja-arvot 13.12.2016 alkaen)

Elintarvike	"Voimakassuolainen" tai "sisältää paljon suolaa"	"Vähennetty suolaa" tai "vähemmän suolaa" (25 %:n vähennys alarajasta)
	% suolaa yli	% suolaa enintään
Juustot*	1,4	1,1
Makkarat**	2,0	1,5
Muut leikkeleenä käytettävät lihavalmisteet	2,2	1,7
Kalavalmisteet***	2,0	1,5
Ruokaleivät****	1,1	0,83
Näkkileivät ja hapankorput	1,4	1,1
Aamiaisviljavalmisteet	1,4	1,1
Valmisruoat ja nautintavalmiin aterian komponentit*****	1,2	0,90
¹⁴ Napostelutuotteet (joihin lisätty suolaa)*****	1,4	1,1

Elintarvikkeen nimi – onko tehty oikein? (EPNA 1169/2011, art. 17) 1/5

1

- Elintarvikkeen **virallinen** nimi

2

- Elintarvikkeen **tavanomainen** nimi

3

- Elintarvikkeen **kuvaava** nimi

Elintarvikkeen nimi ja sitä täydentävät lisätiedot (Elintarviketietoas., liite VI) 2/5

- ”**Sulatettu**” (tuotteet, jotka on pakastettu ennen myyntiä ja jotka myydään sulatettuna)

Tätä vaatimusta ei sovelleta seuraaviin:

- **lopullisessa tuotteessa olevat ainesosat** (esim. pakastelohi lohikeittoa varten, pakastemansikoita käytetty mansikkajogurtissa)
- **elintarvikkeet, joiden pakastaminen on teknisesti välttämätön tuotantoprosessin vaihe** (esim. tietyt kalastustuotteet -> As (EY) N:o 853/2004, liite III, VIII jakso, III luku D osa, Loisia koskevat vaatimukset.)
- **elintarvikkeet, joiden sulattamisella ei ole kielteistä vaikutusta elintarvikkeen turvallisuuteen tai laatuun** (esim. voi, tapauskohtaisesti sovellettuna leipomotuotteet; ei saa johtaa harhaan) (*Huomioitava myös MMMa 818/2012 pakasteista; mm. 7 §*)

- **Esim.** Maksalaatikko, sulatettu

16

Tuulikki Lehto, 24.5.2016

Esimerkki. Onko oikein nimetty? 3/5

Nimet ”sangen kermanainen”, ”kermamarinoitu” yms.

Tuotteen **pitää sisältää kermaa** ja kerman määrä on mainittava

- Muiden kuin maitotuotteiden merkinnöissä, mainonnassa tai minkäänlaisessa esillepanossa ei saa käyttää väitteitä, ilmaisuja tai vihjeitä siitä, että kysymyksessä olisi maitotuote (EPNAs (EU) N:o 1308/2013 - >kumottu NAs 1234/2007/EY

Elintarvikkeen nimi ja sitä täydentävät lisätiedot (Elintarviketietoasetus, liite VI) 4/5

Jauheliha ' luuttomaksi leikattua lihaa, joka on hakattu hienoksi ja joka sisältää suolaa vähemmän kuin yhden prosentin; pakatuissa ilmoitettava:

”Rasvapitoisuus alle ...”,
”Kollageeni/liha-proteiinisuhde alle ...”.

B OSA — ”JAUHELIHA”-NIMITYSTÄ KOSKEVAT ERITYISVAATIMUKSET

1. Päivittäisen keskiarvon perusteella valvottavat koostumusvaatimukset:

	Rasva-pitoisuus	Kollageeni/liha-proteiinisuhde ⁽¹⁾
— vähärasvainen jauheliha	≤ 7 %	≤ 12 %
— naudan jauheliha	≤ 20 %	≤ 15 %
— sianlihaa sisältävä jauheliha	≤ 30 %	≤ 18 %
— muiden eläinlajien jauheliha	≤ 25 %	≤ 15 %

⁽¹⁾ Kollageeni/liha-proteiinisuhde ilmaistaan sidekudoksen prosenttiosuutena lihaproteiinista. Kollageenipitoisuus tarkoittaa hydroksiproliinipitoisuutta kerrottuna kahdeksalla.

Elintarvikkeen nimi ja sitä täydentävät lisätiedot (Elintarviketietoasetus, liite VI) 5/5

- **Makkaroihin käytettävät suolet - nimitystä koskevat erityisvaatimukset**
 - Jos makkarankuori ei ole syötävä, siitä on ilmoitettava.

Elintarviketietoasetus - elintarvikkeet, joiden merkinnöissä oltava yksi tai useampi lisätieto (10 art., liite III)

- **ESIM.**

6. Pakastettu liha, pakastetut raakalihavalmisteet ja pakastetut jalostamattomat kalastustuotteet

6.1 Pakastettu liha, pakastetut raakalihavalmisteet ja pakastetut jalostamattomat kalastustuotteet.

pakastamispäivämäärä tai ensimmäisen pakastamisen päivämäärä, jos tuote on pakastettu useammin kuin kerran liitteessä X olevan 3 kohdan mukaisesti.

- **Pakastuspäivämäärä on pakollinen ainoastaan valmiiksi pakattujen**

- pakastetun lihan,
- pakastettujen raakalihavalmisteiden ja
- pakastettujen jalostamattomien kalastustuotteiden merkinnöissä
- Esim. ”Pakastettu pp/kk/vv”

Elintarvikkeen ainesosat

Liha elintarvikkeen ainesosana

- **HUOM.** Lihan määritelmä **elintarvikkeen (esim. makkaran) ainesosana** (Elintarviketietoasetus, liite VII, B -osa)
 - **Nisäkäs- ja lintulajien luustolihakset** (-> *Pallea ja puremalihakset kuuluvat luustolihaksiin, kun taas sydän, kieli, pään lihakset (muut kuin puremalihakset), etupolven, kinnernivelen ja hännän lihakset eivät sisälly niihin*), jotka on tunnustettu ihmisravinnoksi soveltuviksi, sekä niihin luonnostaan sisältyvät tai liittyvät kudokset, joissa rasvan ja sidekudosten kokonaispitoisuudet eivät saa ylittää esitettyjä arvoja
 - Ilmaistaan: ”....liha” sekä eläinlaji, josta (joista) liha on peräisin, esim. naudanliha
- ”Mekaanisesti erotettua lihaa” EI lueta kuuluvaksi lihaan

Allergeenit ja intoleransseja

aiheuttavat aineet

(Elintarviketietoasetus, artikla 9, 21 ja 44, liite II) 1/3

Yleissääntö

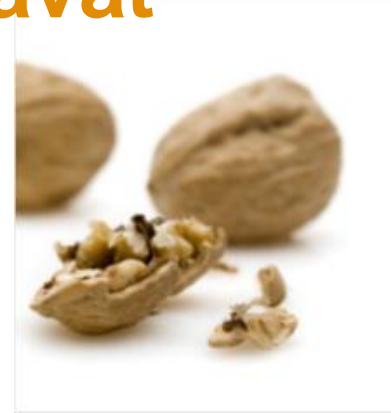
- Elintarviketietoasetuksen liite II aineet ja tuotteet
- Ne tulee aina ilmoittaa ainesosaluettelossa.
- **El sovelleta mitään niistä helpotuksista**, joista on säädetty EPNA:n 19-20 §:ssä.
- Aineen / tuotteen nimi ilmoitettava selkeästi; erotuttava selvästi muista ainesosista, esim., kirjaintyyllillä tai **lihavoinnilla** tai taustavärillä

Allergeenit ja intoleransseja aiheuttavat aineet - Elintarviketietoasetus, liite II, 2/3

1. Gluteenia sisältävät viljat eli vehnä (kuten speltti ja kova vehnä (khorasan)), ruis, ohra, kaura tai niiden hybridikannat ja viljatuotteet, lukuun ottamatta seuraavia:
 - a) vehnäpohjaiset glukoosisiirapit, dekstroosi mukaan lukien (1);
 - b) vehnäpohjaiset maltodekstriinit (1);
 - c) ohrapohjaiset glukoosisiirapit;
 - d) viljat, joita käytetään alkoholittaisien valmistukseen, maatalousperäinen etyylialkoholi mukaan lukien.
2. Äyriäiset ja äyriäistuotteet.
3. Munat ja munatuotteet.
4. Kalat ja kalatuotteet lukuun ottamatta seuraavia:
 - a) vitamiini- ja karotenoidivalmisteiden kantaja-aineena käytettävä kalaliivate;
 - b) oluen ja viinin valmistuksessa kirkastamiseen käytettävä kalaliivate tai kalaliima.
5. Maapähkinät ja maapähkinätuotteet.
6. Soijapavut ja soijapaputuotteet lukuun ottamatta seuraavia:
 - a) täysin jalostettu soijaöljy ja -rasva (1);

Allergeenit ja intoleransseja aiheuttavat aineet - Elintarviketietoasetus, liite II, 3/3

- b) soijasta peräisin olevat luonnon tokoferolien sekoitus (E306), luonnon D-alfatokoferoli, luonnon D-alfa-asetaatti ja luonnon D-alfatokoferolisukkinaatti;
 - c) soijasta peräisin olevien kasviöljyjen kasvisterolit ja kasvisteroliesterit;
 - d) soijasta peräisin olevista kasvisteroleista valmistetut kasvistanoliesterit.
7. Maito ja maitotuotteet (laktoosi mukaan lukien) lukuun ottamatta seuraavia:
- a) hera, jota käytetään alkoholitisleiden valmistukseen, maatalousperäinen etyylialkoholi mukaan lukien;
 - b) laktitoli.
8. Pähkinät, eli: mantelit (*Amygdalus communis* L.), hasselpähkinät (*Corylus avellana*), saksanpähkinät (*Juglans hewpähkinät* (*Anacardium occidentale*), pekaanipähkinät (*Carya illinoensis* (Wangenh.) K. Koch), parapähkinä (*letia excelsa*), pistaasipähkinät (*Pistacia vera*), Macadamia- ja Queensland-pähkinät (*Macadamia ternifolia*), tai otteet lukuun ottamatta pähkinöitä, joita käytetään alkoholitisleiden valmistukseen, maatalousperäinen etyylialkoholi mukaan lukien.
9. Selleri ja sellerituotteet.
10. Sinappi ja sinappituotteet.
11. Seesaminsienet ja seesaminsientuotteet.
12. Rikkidioksidi ja sulfiitit, joiden pitoisuudet ovat yli 10 mg/kg tai 10 mg/l kokonaisrikkidioksidina; lasketaan jotka on tarkoitettu sellaisenaan nautittavaksi tai valmistettu valmistajan ohjeiden mukaisesti.
13. Lupiinit ja lupiinituotteet.
14. Nilviäiset ja nilviäistuotteet.

Etusivu Maatalous Metsä Maaseutu Poliitikka ja

Lehti: Ministerit vaativat alkuperämerkintöjä ravintolalihaan Ruotsissa

POLITIikka JA TALOUS

25.1.2016, 15:22

Tekstin koko: A

Alkuperämaan tai lähtöpaikan ilmoittaminen

(Elintarviketietoasetus, 26 art.)

1/2

- **Pakollista**

- jos on epäilystä, että sen ilmoittamatta jättäminen johtaa kuluttajaa harhaan

Erityisesti kun elintarvikkeen mukana seuraavista tiedoista tai etiketistä sellaisenaan voisi muuten saada sen käsityksen, että elintarvikkeella on eri alkuperämaa (tai lähtöpaikka) kuin mitä on ilmoitettu.

Alkuperämaan tai lähtöpaikan

ilmoittaminen (Elintarviketietoasetus, 26 art.)

2/2

- Pakollista

- kun sitä edellytetään ilmoitettavan EU:n erityislainsäädännössä:

- nimisuojatuotteet
- naudanliha ja naudanlihatuotteet, kalastustuotteet, hunaja, oliiviöljy ja kasvikset
- sian, lampaan, vuohen ja siipikarjan liha (tuore, jäähdytetty tai jäädytetty) ->1.4.2015 alkaen
Komission täytäntöönpanoasetus 1337/2013

- **Pääainesosan** ilmoittamisen osalta edellyttää vielä täytäntöönpanosäädöksen antamista

Lihan alkuperämaamerkinnot 1/7

Esim. 1. Leikattu (ja paloitetu) naudanliha (pakattu). *Eläin syntynyt, kasvatettu ja teurastettu Suomessa, leikattu Suomessa kolmessa eri leikkaamossa:*

Erätunnus: 000000	Erätunnus: 000000	Erätunnus: 000000
Syntynyt: Suomi	Alkuperä: Suomi	Alkuperä: Suomi
Kasvatettu: Suomi		
Teurastettu: Suomi, 00	Teurastettu: Suomi, 00	Teurastettu: 00
Leikattu: Suomi 00, 000, 0	Leikattu: Suomi 00, 000, 0	Leikattu: Suomi 00, 000, 0

Lihan alkuperämaamerkinnot 2/7

Esim. 2. Jauhettu naudanliha (pakattu). Eläin syntynyt, kasvatettu ja teurastettu Suomessa, valmistettu Suomessa:

Erätunnus: 000000	Erätunnus: 000000	Erätunnus: 000000
Syntynyt: Suomi	Alkuperä: Suomi	
Kasvatettu: Suomi		
Teurastettu: Suomi,	Teurastettu: Suomi	Teurastettu: Suomi
Valmistettu: Suomi	Valmistettu: Suomi	Valmistettu: Suomi

Lihan alkuperämaamerkinnt 3/7

Sianlihan lampaan- ja vuohenlihan ja siipikarjalihan alkuperämerkinnt (pakattu)

- a) jäsenvaltio tai kolmas maa, jossa eläin on kasvatettu ja joka ilmoitetaan merkinnällä "Kasvatusmaa: (jäsenvaltion tai kolmannen maan nimi)" TAs 1337/2013, art. 5 perusteiden mukaisesti
- b) jäsenvaltio tai kolmas maa, jossa eläin on teurastettu ja joka ilmoitetaan merkinnällä "Teurastusmaa: (jäsenvaltion tai kolmannen maan nimi)"; ja
- c) erän koodi, jolla yksilöidään kuluttajalle tai suurtaloudelle toimitettava liha.

Lihan alkuperämaamerkinnot 4/7

Sianlihan lampaan- ja vuohenlihan ja siipikarjalihan alkuperämerkinnot (pakattu)

Kasvatusmaa ja teurastusmaa -merkinnot voidaan korvata merkinnällä:

- **Alkuperä: (jäsenvaltion tai kolmannen maan nimi)”**
 - jos kyseinen elintarvikealan toimija todistaa toimivaltaista viranomasta tyydyttävällä tavalla, että liha on saatu yhdessä jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa syntyneistä, kasvatetuista ja teurastetuista eläimistä.

Esim. Sianliha, Alkuperä: Suomi, erä L123S

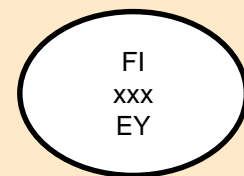
Lihan alkuperämaamerkinnt 5/7

Jauhetun sianlihan lampaan- ja vuohenlihan ja siipikarjalihan alkuperämaamerkinnt (pakattu)

- Vastaavasti jauhelihan osalta, jos eläin on *syntynyt, kasvanut ja teurastettu samassa maassa*
Esim. Jauhettu sianliha, **Alkuperä:** Suomi, erä L234J
- **Poikkeukset, TAs 1337/2013, art. 7: Esim.**
 - ”**Kasvatus- ja teurastusmaa: EU**”, jos jauhettu liha tai leikkuujätteet on tuotettu pelkästään eri jäsenvaltioissa kasvatetuista ja teurastetuista eläimistä saadusta lihasta.

Tuote-esimerkki: Naudan jauheliha 6/7

**Naudan jauheliha 10 %/ Malet nötkött
paino /vikt 400 g**

**Rasvapitoisuus alle 10 % / Fetthalt lägre än 10 %
Kollageeni / lihaproteiinisuhde alle 15 % /
Förhållande mellan kollagen och köttprotein lägre än 15 %.**

Alkuperä: Suomi / Ursprung: Finland

Teurastettu: Suomi / Slaktat: Finland

Valmistettu: Suomi / Tillverkat: Finland

**Valmistuspäivä/Tillverkningsdag 24.5.2016, Erä / Part:234567, klo
12:20**

Säilytys / Förvaring: max + 4 °C

Viimeinen käyttöpäivä / Sista förbrukningsdag: 28.5.2016

Valmistaja /Tillverkare: Liha Oy, Lihatie 1, 0100 Helsinki

Tuote-esimerkki: Onko tuotteen alkuperämerkinnät merkitty oikein? 7/7

Ei, teurastamon ja leikkaamon hyväksymisnumerot puuttuvat sekä tulee näkyä selvemmin, että koskee naudanlihan merkintöjä.

”Alkuperä: Suomi” on riittävä koskien naudanlihan ja samalla sianlihan merkintää.

SUOMALAISTA SIAN- JA NAUDANLIHAA 700 g
FINSKT SVIN- OCH NÖTKÖTT 700 g

Aineosat: sianliha (60%), naudanliha (40%)

Ingredienser: svinkött (60%), nötkött (40%)

Valmistuspäivä / Tillverkningsdag 22.5.2016

Erä / Part: 12345, klo 12.00

Viimeinen käyttöpäivä / Sista förbrukningsdag: 26.5.2016

Pakattu suojakaasuun / Förpackad i skyddande atmosfär

Alkuperä / Ursprung: Suomi/Finland

Teurastettu / Slaktat: Suomi/Finland

Leikattu / Styckad: Suomi/Finland

Valmistaja/ Tillverkare: Lihamestarit Oy,

Yrittäjätie /Företagsvägen 2, 0000 Helsinki/Helsingfors

RAVINTOSISÄLTÖ 100 g:ssa	
NÄRINGSINNEHÄLL I 100 g:	
Energia/Energi	735 kJ /176 kcal
Rasva/Fett	11 g
josta tyydyttyntä/ varav mättat fett	4,7 g
Hiilihydraatit/Kolhydrat	0 g
josta sokereita/ varav sockerarter	0 g
Ravintokuitu/Fiber	0 g
Proteiini/Protein	19 g
Suola/Salt	0,1 g

Suolapitoisuus yksinomaan luontaisesti esiintyvistä natriumista./Saltinnehållet uteslutande beror på naturligt förekommande natrium.

Säilytys alle

Förvaring under: +6°C

Sisältää imutyynyn./Innehåller sugdyna.

Elintarvikkeen ravintoarvomerkintä (=ravintoarvoilmoitus)

Elintarviketietoasetus
Artiklat 29 – 35, 54 – 55,
Liitteet liite V, XIII-XV)

Ravintoarvomerkinnän sisältö

(Elintarviketietoasetus 30 art.)

Pakolliset

- **Energiasisältö**
- **Rasva**
 - **Tyydyttynyt rasva**
- **Hiilihydraatit**
 - **Sokerit**
- **Proteiini**
- **Suola**

Vapaaehtoiset

➤ **voi täydentää:**

- *kertatyydyttymättömät rasvat*
- *monityyydyttymättömät rasvat*
- *polyolit*
- *tärkkelys ja*
- *ravintokuitu sekä*
- *vit. ja kiv.aineet, jos niitä merkitsevä määrä (sallitut mainittu liitteessä XIII)*

➤ **voi toistaa:**

- **energiasisältö; tai**
- **energiasisältö yhdessä** rasvan, tyydyttyneiden rasvojen, sokereiden ja suolan määrien kanssa.

TIETOJEN ILMAISU JA ESITTÄMINEN RAVINTOARVOILMOITUKSESSA

Elintarviketietoasetus EU N:o

1169/2011 LIITE XV

Ravintoarvoilmoituksessa käytettävät energian (kilojoulea (kJ) ja kilokaloria (kcal)) ja painon (grammaa (g), milligrammaa (mg) tai mikrogrammaa (µg)) mittayksiköt sekä tietojen esittämisjärjestys ovat seuraavat:

	energia	
		kJ/kcal
rasva		g
josta		
— tyydyttynyttä		g
— kertatyydyttymättömät rasvat;		g
— monityyydyttymättömät rasvat;		g
hiilihydraatit		g
josta		
— sokereita		g
— polyolit		g
— tärkkelys;		g
ravintokuitu		g
proteiini		g
suola		g
vitamiinit ja kivennäisaineet		liitteessä XIII olevan A osan 1 kohdassa annettuina yksiköinä

- 1 kJ = 0,239 kcal
- 1 kcal = 4,187 kJ

- Suola = 2,5xNa;

LIITE XIII
SAANNIN VERTAILUARVOT

A OSA – VITAMIINIEN JA KIVENNÄISAINIEN PÄIVITTÄISEN SAANNIN VERTAILUARVOT (AIKUISET)

1. Vitamiinit ja kivennäisaineet, jotka voidaan ilmoittaa, ja niiden ravintoaineiden vertailuarvot

A-vitamiini (µg)	800	Kloridi (mg)	800
D-vitamiini (µg)	5	Kalsium (mg)	800
E-vitamiini (mg)	12	Fosfori (mg)	700
K-vitamiini (µg)	75	Magnesium (mg)	375
C-vitamiini (mg)	80	Rauta (mg)	14
Tiamiini (mg)	1,1	Sinkki (mg)	10
Riboflaviini (mg)	1,4	Kupari (mg)	1
Niasiini (mg)	16	Mangaani (mg)	2
B6-vitamiini (mg)	1,4	Fluoridi (mg)	3,5
Foolihappo (µg)	200	Seleenit (µg)	55
B12-vitamiini (µg)	2,5	Kromi (µg)	40
Biotiini (µg)	50	Molybdeeni (µg)	50
Pantoteenihappo (mg)	6	Jodi (µg)	150
Kalium (mg)	2 000		

2. Vitamiinien ja kivennäisaineiden merkitsevät määrät

Päätettäessä, mikä on merkitsevä määrä, tulisi yleensä ottaa huomioon:

- 15 prosenttia 1 kohdassa määritellyistä ravintoaineiden vertailuarvoista, jotka saadaan 100 grammasta tai 100 millilitrasta muiden tuotteiden kuin juomien osalta,
- 7,5 prosenttia 1 kohdassa määritellyistä ravintoaineiden vertailuarvoista, jotka saadaan 100 millilitrasta juomien osalta tai
- 15 prosenttia 1 kohdassa määritellyistä ravintoaineiden vertailuarvoista, jos pakkaus sisältää vain yhden annoksen.

Ravintoarvotietojen esittäminen pakollinen

- Myytävää elintarviketta / Nautittavaksi valmistettua elintarviketta kohti -> tarkat valmistusohjeet (esim. kuivat keittoaineekset)
- 100 g / 100 ml kohti (**pakollinen pääosin**)
- Keskiarvolukuja, jotka perustuvat
 - *analyyseihin*
 - *laskelmaan*
 - ✓ joka on tehty käytettyjen ainesosien tunnettujen tai todellisten keskiarvolukujen perusteella
 - *yleisesti tunnettuun ja hyväksytyyn tietoon.*

Finelin tietokanta: www.fineli.fi (koostumustietopankki)

Ravintoarvotietojen ilmoittaminen – sallitut poikkeamat sekä arvojen tarkkuus ja pyöristys

- **Ns. Toleranssiohje**

http://ec.europa.eu/food/safety/docs/labelling_nutrition-vitamins_minerals-guidance_tolerances_1212_fi.pdf

- tavanomaisille elintarvikkeille ja
 - ravintolisille,
 - ravitsemus- ja terveystäydennyksien omaaville sekä täydennetyille
- Ilmoitettaviin arvoihin vaikuttaa
 - sallittu poikkeama ja
 - pyöristys.

Taulukko 4: Pyöristysohjeet elintarvikkeiden ravintoarvomerkinnöissä olevan ravintoarvoilmoituksen osalta

Ravintoaine	Määrä	Pyöristys
Energia		lähin 1 kJ/kcal (ei desimaaleja)
Rasva*, hiilihydraatit*, sokerit*, proteiini*, kuitu*, polyolit*, tärkkelys*	≥10 g / 100 g tai ml	lähin 1 g (ei desimaaleja)
	<10 g ja > 0.5 g / 100 g tai ml	lähin 0,1 g
	ei havaittavia määriä tai pitoisuus ≤ 0,5 g / 100 g tai ml	”0 g” tai ”<0,5 g” voidaan ilmoittaa
Tyydyttyneet rasvat* Kertatyydyttymättömät rasvat*, Monityydyttymättömät rasvat*	≥10 g / 100 g tai ml	lähin 1 g (ei desimaaleja)
	<10 ja > 0,1 g / 100 g tai ml	lähin 0,1 g
	ei havaittavia määriä tai pitoisuus ≤ 0,1 g / 100 g tai ml	”0 g” tai ”<0,1 g” voidaan ilmoittaa
Natrium	≥1 g / 100 g tai ml	lähin 0,1 g
	<1 g ja > 0,005 g / 100 g tai ml	lähin 0,01 g
	ei havaittavia määriä tai pitoisuus ≤ 0,005 g / 100 g tai ml	”0 g” tai ”<0,005 g” voidaan ilmoittaa
Suola	≥1 g / 100 g tai ml	lähin 0,1 g
	<1 g ja > 0,0125 g / 100 g tai ml	lähin 0,01 g
	ei havaittavia määriä tai pitoisuus ≤ 0,0125 g / 100 g tai ml	”0 g” tai ”<0,01 g” voidaan ilmoittaa
Vitamiinit ja mineraalit	A-vitamiini, foolihappo, kloridi, kalsium, fosfori, magnesium, jodi, kalium	3 merkitsevää numeroa
	Kaikki muut vitamiinit ja kivennäisaineet	2 merkitsevää numeroa

* Ei sovelleta alaryhmiin

Ravintoarvomerkintä ei pakollinen

❖ **Alkoholijuomat** (yli 1,2 til.% alkoholia sisältävät);
voidaan rajata vain: **energiasisältö**

❖ **Pakkaamattomat**

a) energiasisältö; **tai**

b) energiasisältö yhdessä rasvan, tyydyttyneiden rasvojen, sokereiden ja suolan määrien kanssa.

➤ *pakkaamattomista ed. olevat tiedot voidaan antaa pelkästään annosta tai kulutusyksikköä kohden (edellyttäen, että niiden koko ja lukumäärä on ilmaistu).*

❖ **Elintarviketietoasetuksen liite V elintarvikkeet**

ELINTARVIKKEET, JOTKA ON VAPAUTETTU PAKOLLISTA RAVINTOARVOILMOITUSTA KOSKEVASTA VAATIMUKSESTA

Esim.

1. Jalostamattomat tuotteet, jotka koostuvat yhdestä ainoasta ainesosasta tai ainesosien ryhmästä;
2. Jalostetut tuotteet, jotka on jalostettu ainoastaan kypsyttämällä ja jotka koostuvat yhdestä ainoasta ainesosasta tai ainesosien ryhmästä;
3. Juomavedet, myös sellaiset, joihin ei ole lisätty muita ainesosia kuin hiilidioksidia ja/tai aromeja;
4. Yrtti, mauste tai niiden sekoitukset;
5. Suola ja ruokasuolavalmisteet;
6. Pöytämakeuttajat;
7. Kahviuutteista ja sikuriuutteista 22 päivänä helmikuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/4/EY ⁽¹⁾ soveltamisalaan kuuluvat tuotteet, kokonaiset tai jauhetut kahvipavut sekä kokonaiset tai jauhetut kofeiinittomat kahvipavut;
8. Yrtti- ja hedelmäuutejuomat, tee, kofeiiniton tee, pikatee tai liukoinen tee tai teeuute, kofeiiniton pikatee tai liukoinen tee tai teeuute, jotka eivät sisällä muita lisättyjä ainesosia kuin aromeja, jotka eivät muuta teen ravintoarvoa;
9. Käymisen avulla valmistetut etikät ja etikankorvikkeet, myös sellaiset, joihin ei ole lisätty muita ainesosia kuin aromeja;
10. Aromit;
11. Elintarvikelisiäaineet;
12. Valmistuksen apuaineet;

Elintarvikkeen nimi

Kieli

Sisällön määrä

Vapaa-
ehtoinen
merkintä

Vähimmäis-
säilyvyys
aika

JUUSTOMAKKARA OSTKORV

Parasta ennen/ Bäst före 15.4.2015	Pakkauspäivämäärä/ Förpackningsdag 6.4.2015	Paino/Vikt 400 g
--	---	-------------------------

**Säilytys enintään/Kylvära
högst +6 °C**

Lis.suola-
% poistuu
13.12.2016
alk.; jos
jodioitua -
> jodioitu
suola tai
suola
(suola,
jodi)

Aines-
osaluettelo

Allergee-
nimerkintä

Ainekset: Sianliha, vesi, **juusto** 9 %, mausteet (mustapippuri, chili, muskottipähkinä, valkosipuli, sipuli), suola 1,6 %, lampaan luonnonsuoli, hapettumisenestoaine E 300, säilöntäaine E250.

Ingredienser: Griskött, vatten, **ost** 9 %, kryddor (svartpeppar, chili, muskotnöt, vitlök, lök), salt 1,6 %, naturtarm av får, antioxidationsmedel E 300, konserveringmedel E250.

Säilytys-
ohje

Ainesosan
määrä

Lihapitoisuus/Kötthalt 78 % **Rasvapitoisuus** 22 % **Laktoositon/Laktosfri**

Ravinto-
arvo-
merkintä

Ravintoarvo/Näringvärde 100 g

Energiaa/Energi 1105 kJ / 264 kcal

Rasvaa/Fett 22 g

- josta tyydyttynyttä/varav mättat
fett 10 g

Hiilihydraatteja/Kolhydrater 2,0 g

- josta sokereita/varav sockerarter 0,5 g

Proteiinia/Protein 14 g

Suolaa/Salt 1,9 g

Tunnistus-
merkki

Alkuperämaa-
merkintä *ei
pakollinen –
miksi?*

Yhteystiedot

45

Laktoosia/Laktos 0 g /100 g

**Valmistaja /Tillverkare: Oy Liha Ab,
Yrittäjätie/Företagsvägen 1, 00110 Helsinki/Helsingfors**

24.5.2016
Tuulikki Lehto

Ohjeita

- **Eviran ohje 17068/1.** Elintarviketieto-opas elintarvikevalvojille ja elintarvikealan toimijoille
- **Eviran ohje (17052/3).** Ravitsemus- ja terveystieteopas
- **Eviran ohje (17054/4).** Elintarvikeparanteiden valvontaohje -lisäaineet, aromit ja entsyymit.
- **Questions and Answers on the application of the Regulation (EU) N° 1169/2011 on the provision of food information to consumers I ja II osa**
http://ec.europa.eu/food/safety/docs/labelling_legislation_qanda_application_reg1169-2011_fi.pdf

Kysymyksiä?

